

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2021/1848,**21. oktoober 2021,****millega määratakse kindlaks võrdlusaluseks oleva euroala pankadevahelise üleööturu keskmise aastaintressimäära asendaja****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/1011, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 23b lõiget 8,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroala pankadevahelise üleööturu keskmine aastaintressimäär (EONIA) on kriitilise tähtsusega võrdlusalus, mis kajastab eurodes nomineeritud tagamata üleöolaenutehingute intressimäärasid. EONIA-t kasutatakse üleöö intressi vahetustehingute ja mitmesuguste muude toodete puhul. See on ülioluline rahaarvelduse jaoks ja väga asjakohane muul otstarbel, nagu erinevad hindamismenetlused, mida kohaldatakse tagatisvara haldamise ja riskijuhtimise protsesside või raamatupidamisarvestuse raames.
- (2) Algne EONIA arvutamise meetoodika põhines paneeli kuuluvate pankade esitatud sisendandmetel. 2018. aasta veebruaris teatas EONIA haldurina tegutsev Euroopa Rahaturu Instituut (European Money Market Institute, EMMI), et EONIA vastavust määrusele (EL) 2016/1011 ei suudeta selliste kohustuste kohaldamise alguseks saavutada. Seepärast algatasid EMMI ja finantssektor EONIA väljaandmise korrapärase lõpetamise. 13. septembril 2018 soovitas euro riskivabade intressimäärade töörühm võtta eurodes nomineeritud riskivaba intressimäärana EONIA asemel kasutusele euro lühiajalise intressimäära (euroSTR). 14. märtsil 2019 avaldas töörühm soovitusel EONIA-lt euroSTRile ülemineku kohta, mis hõlmasid etappi, mil EONIA arvutamise meetoodikat muudetakse ja selle aluseks võetakse euroSTR, ning meetodit euroSTRi ja EONIA vahelise kohandusmarginaali kindlaksmääramiseks.
- (3) Pärast neid soovitusi arvutas Euroopa Keskpang (EKP) 31. mail 2019 ühekordselt euroSTRi ja EONIA vaheliseks marginaaliks 8,5 baaspunkti. Samal päeval teatas EMMI, et EONIA väljaandmine lõpetatakse 3. jaanuaril 2022. Ülemineku ajal avaldas EMMI muudetud meetoodika EONIA arvutamiseks; selle kohaselt võrdub EONIA euroSTRiga, nagu selle on avaldanud EKP, millele on liidetud ühekordne kohandusmarginaal 8,5 baaspunkti. Muudetud meetoodikat kohaldatakse EONIA suhtes 2. oktoobrist 2019 selle väljaandmise lõpetamiseni 3. jaanuaril 2022. 11. detsembril 2019 andis Belgia finantsteenuste ja -turgude amet (FSMA) EMMI-le määruse (EL) 2016/1011 artikli 34 alusel loa EONIA väljaandmiseks ja haldamiseks, lubades kasutada EONIA-t kuni selle väljaandmise lõpetamiseni 3. jaanuaril 2022.
- (4) Kuigi EONIA väljaandmise lõpetamisest 3. jaanuaril 2022 teatati varakult ja hoolimata sektori varastest soovitustest asendada EONIA euroSTRiga, eelkõige lepingute puhul, mille tähtaeg on pärast nimetatud kuupäeva, on mitmes liikmesriigis suur hulk järelejäänud lepinguid ja finantsinstrumente, mis järgivad EONIA-t. EONIA on Euroopa Liidu finantsturgude jaoks seega jätkuvalt väga oluline. Ekspertide vahel ja kogu sektoris sobiva ülemineku kohta konsensuse saavutamise protsessi tõttu ei hõlma sellised lepingud ja finantsinstrumentid üldiselt sobivaid asendussätteid, mis käsitleksid EONIA väljaandmise püsivat lõpetamist. Seepärast on EONIA väljaandmise lõpetamisel tõenäoliselt märkimisväärselt häiriv mõju sellistele lepingutele ja finantsinstrumentidele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1011, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdlusalusena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014 (ELT L 171, 29.6.2016, lk 1).

- (5) EONIA on komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/482 (²) kohaselt kriitilise tähtsusega võrdlusalus. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2021/168, (³) millega lisati määrusesse (EL) 2016/1011 artikkel 23b, on Euroopa Komisjonile antud õigus määrata kriitilise tähtsusega võrdlusalusele üks või mitu asendajat, juhul kui kõik määruse (EL) 2016/1011 artiklis 23b sätestatud tingimused on täidetud. EMMI 31. mai 2019. aasta avaldus, milles anti teada EONIA väljaandmise lõpetamisest, võttes arvesse asjaolu, et avalduse tegemise ajal puudus haldur, kes jätkaks selle võrdlusaluse väljaandmist, vastab määruse (EL) 2016/1011 artikli 23b lõike 2 punktis b sätestatud tingimusele.
- (6) Lisaks lubavad euro riskivabade intressimäärade töörühma liikmete esitatud andmed arvata, et 9. juuli 2021. aasta seisuga kehtib liidus veel mitu tuhat otseste EONIA riskipositsioonidega tuletislepinguid ja tagatislepinguid, mille puhul on tagatist kattev järgitav intressimäär EONIA. Nendel kahel juhul on tingliku väärtuse kogusumma mitu triljonit eurot. Samad liikmed märkisid ka seda, et nende puhul on lepingu kohandamisega seotud läbirääkimised lõpule viidud keskmiselt vähem kui poolte EONIA järgivate lepingute puhul. Kõnealused lõpuleviimismäärad viitavad asjaolule, et kõigi ülejäänud EONIA järgivate lepingute kohandamise üle individuaalsete läbirääkimiste pidamine tekitab liidu lepinguosalistele, eelkõige järelevalve alla kuuluvatele üksustele, suuri probleeme. Kui selliste lepingute puhul ei minda üle asendajaks määratud võrdlusalusele, on suur oht, et lepingu rakendamine nurjub. Kuigi sektori liikmetelt oodatakse jätkuvaid aktiivseid jõupingutusi kõikide endiselt EONIA järgivate lepingute ja finantsinstrumentide üleviimiseks euroSTRile selleks ajaks, kui lõpetatakse EONIA väljaandmine, peaks EONIA asendamine seega leevendama sellise riski realiseerumist, mis võib eelkõige mõjutada kliente, kes kasutavad üleööintressi vahetustehinguid intressiriski maandamiseks.
- (7) Ekspertide töörühma konsultatsioonide tulemusel on antud esialgne hinnang EONIA olulisele rollile liidu finantssturgudel. Nendest ekspertide töörühma konsultatsioonidest nähtus, et ühtlustatud lähenemisviisi puudumine tekitaks õiguskindlusetust, millega võivad kaasneda vaidlused ja häired. 15. juulil 2021 saatis euro riskivabade intressimäärade töörühm ka ametliku kirja, milles kutsutakse komisjoni üles võtma meetmeid EONIA seadusjärgse asendaja kiireks määramiseks. Seepärast on asjakohane, et komisjon määrab EONIA seadusjärgse asendaja, mida kasutatakse kõigi lepingute ja kõigi finantsinstrumentide puhul, nagu määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/65/EL, (⁴) ja mis ei sisalda asendussätteid või sobivaid asendussätteid.
- (8) Euro riskivabade intressimäärade töörühma raames toimunud konsultatsioonid osutasid ka sellele, et lepingutes EONIA asendamist lepingu kohandamise üle läbirääkimiste pidamise teel on sageli pärssinud asjaolu, et lepinguid, mille tähtaeg ei saabu enne EONIA väljaandmise lõpetamist 3. jaanuaril 2022, on väga palju ning see, et absoluutselt iga lepingu puhul kõigilt pooltelt nõusoleku saamine on keeruline. See selgitab, miks EONIA endiselt järgivate lepingute hulk nii suur on. Seda olukorda silmas pidades ja euro riskivabade intressimäärade töörühma liikmete esitatud andmeid arvesse võttes tuleks tagada, et kõik lepingud ja finantsinstrumentid, mis EONIA väljaandmise lõpetamise kuupäeva seisuga järgivad endiselt EONIA, kuuluvad käesoleva rakendusmääruse kohaldamisalasse ja seega seadusjärgse asendusmeetme kohaldamisalasse.
- (9) Koos 31. mai 2019. aasta teadaandega 3. jaanuaril 2022 EONIA väljaandmise lõpetamise kohta andis EMMI teada ka EONIA meetodika muudatustest, mille eesmärk on tagada jätkuv kooskõla määrusega (EL) 2016/1011 ja sujuv üleminek EONIA kasutamise lõpliku lõpetamiseni. Neid muudatusi kohaldatakse EONIA meetodika suhtes alates 2. oktoobrist 2019 ja need seovad EONIA arvutamise otseselt euroSTRi kujunemisega, sätestades, et EONIA on võrdne euroSTRiga, millele on liidetud fikseeritud kohandusmarginaal, mis põhineb EKP arvutatud marginaalil. Fikseeritud kohandusmarginaali lisamine piirab majanduslikku mõju, mida avaldab euroSTRi määramine EONIA seadusjärgseks asendajaks kõigis lepingutes, mille tähtaeg saabub pärast EONIA väljaandmise lõppkuupäeva (3. jaanuar 2022).

(²) Komisjoni 22. märtsi 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/482, millega muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/1368, millega kehtestatakse finantssturgudel kasutatavate kriitilise tähtsusega võrdlusaluste loetelu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/1011 (ELT L 82, 25.3.2019, lk 26).

(³) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/168, millega muudetakse määrust (EL) 2016/1011 seoses teatavate kolmandate riikide hetke vahetuskursi võrdlusaluste väljaarvamise määruse kohaldamisalast ning asendusvõrdlusaluste määramisega teatavatele võrdlusalustele, mille väljaandmine on lõpetamisel, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 49, 12.2.2021, lk 6).

(⁴) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

- (10) Euro riskivabade intressimäärade töörühma 15. juuli 2021. aasta ametlikus kirjas nõuti konkreetselt, et EONIA seadusjärgne asendaja põhineks eurotSTRil, millele on liidetud kehtiv fikseeritud EONIA ja eurotSTRi vaheline kohandusmarginaal. Nii välditakse üleminekul väärtuse ülekandumist. On asjakohane, et EONIA seadusjärgne asendaja kajastab asjaomase riskivabade intressimäärade töörühma soovitusi ning põhineb seega eurotSTRil, millele on liidetud EKP arvatud fikseeritud kohandusmarginaal.
- (11) Õigusnormide kohaselt asendatakse EONIA asendajaga viited sellele võrdlusalusele kõigis lepingutes ja kõigis direktiivis 2014/65/EL määratletud finantsinstrumentides, mis ei sisalda asendussätteid või sobivaid asendussätteid vastavalt määruse (EL) 2016/1011 artikli 23b lõikele 3. See asendamine ei mõjuta seega lepinguid, mille üle on määruse (EL) 2016/1011 artikli 23b lõike 11 kohaselt EONIA väljaandmise lõpetamise arvessevõtmiseks edukalt uuesti läbi räägitud.
- (12) Arvestades, et alates 3. jaanuarist 2022 ei anta EONIAt enam välja, peaks määratud asendusmäär asendada viited EONIA-le alates sellest kuupäevast.
- (13) FSMA, kes on EONIA halduri järelevalveasutus, ja EKP, kes on EONIA valuutapiirkonna eest vastutav keskpank, esitasid oma seisukohad käesoleva määruse kohta.
- (14) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on kooskõlas Euroopa väärtpaperikomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

EONIA asendamine

1. Euro lühiajaline intressimäär (eurotSTR), mille on avaldanud Euroopa Keskpank, määratakse euroala pankadevahelise üleööturu keskmise aastaintressimäära (EONIA) asendusmääraks kõigi EONIAt järgivate lepingute ja kõigi direktiivis 2014/65EL määratletud finantsinstrumentide puhul.
2. Fikseeritud kohandusmarginaal, mis liidetakse lõike 1 kohasele asendusmäärale, on võrdne 8,5 baaspunktiga.
3. EONIA asendusmäär määratakse kindlaks kooskõlas järgmise tabeliga.

Asendatud võrdlusalus	Asendusmäär	Kohandusmarginaali väärtus (%)
EONIA ISIN EU0009659945	Euro lühiajaline intressimäär (eurotSTR) ISIN EU000A2X2A25	0,085

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 3. jaanuarist 2022.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 21. oktoober 2021

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN
